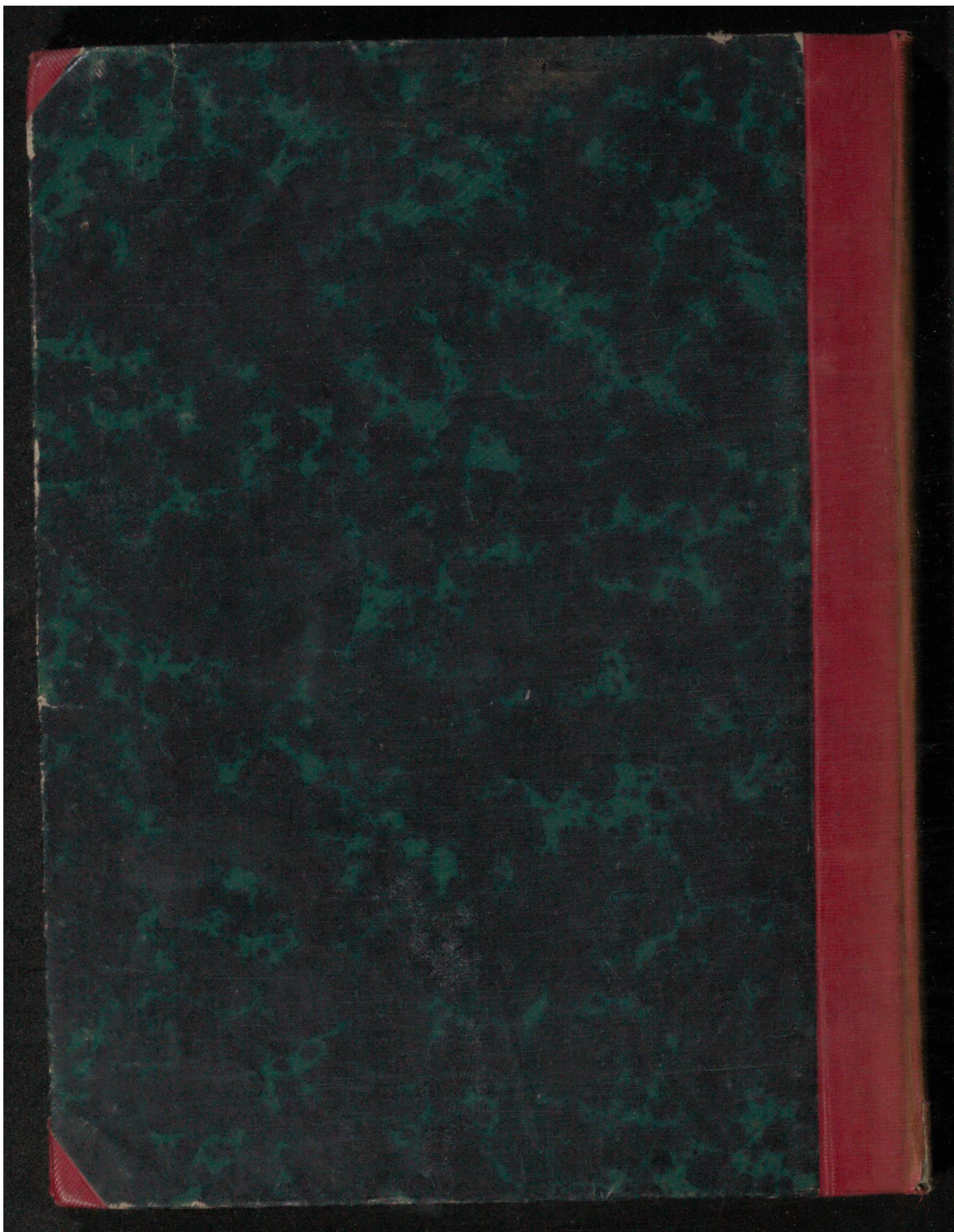
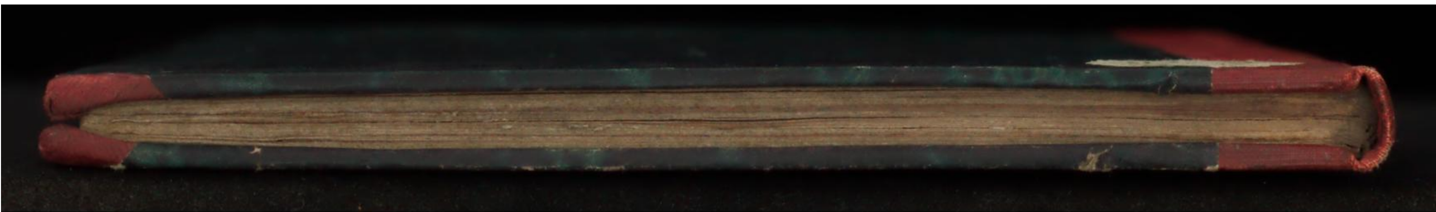
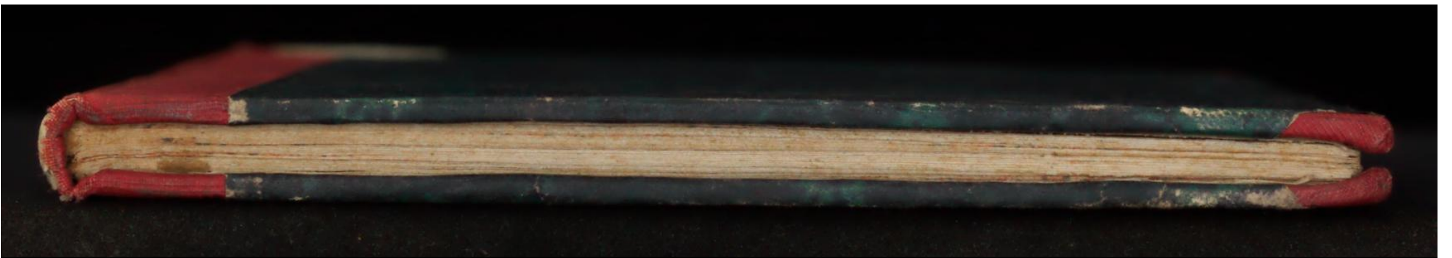

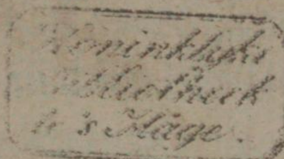
DE KEUREN

Vande

VVees-Camer

Der

STADT LEYDEN.

TOT LEYDEN,

Gedruckt nae de Copye van Ian Paats Iacobsz.
inden jare 1649.

DE
Keuren vande Weeſkamer der Stadt Leyden.

ALſoo in alle wel-gheſtelde Regieringhen, d'Overheden hen t'allen tijden ten hooghſten hebben laten bevolen zijn, d'opſichte ſo van de perſoonen als goederen der gener, die haer Ouders verloren hebbende, door jonckheydt van Iaren niet bequaem en waren om haer ſelven ende haer goederen te regieren; als oock der gheener die door kleyn verſtant, ſimpelheyt, af-weſen, ende anders de voorſorge van anderen van doen hadden. Ende dienvolghens van ouden tijden binnen deſer ſtede is op ghe-recht geweeſt een eygene Camer ende Collegie, genaemt de Wees-kamer, voorſien van bequame, eerlijcke, ende gequalificeerde luyden, ende daer toe oock ghemaeckt veel ende verſcheyden Ordonnantien ende Keuren, ſulcks als naer gheleghentheyden van tijden ſaecken ende menſchen noodigh geacht wierde, tot meeſten oirbaer ende voordeel der voorſchreven onmondighe, ſimpele, kranckſinnighe, af-weſende perſonen. Maer gelijck niets beſtendigh en is onder den loop der Sonnen, ende gheene dinghen ymmermeer en blijven in eenen ſtaet, alſoo oock de verande-

ringhe van tijden met ghebracht, ende de menigvuldigheyt der saecken eenige Iaren herwaerts ter voorschreven VVees-kamer voorgevallen ende noch daghelijcks vallende gheleert hebben. Dat wel eenige der voorschreven Keuren ende Ordonnanrien vereysschen naerder verklaringhe eenige veranderinge, ende de selve oock in veelen deelen dienen vermeerdert. Soo ist dat Schout eñ Schepenen by advijse van Burgemeesteren representerende te samen den Gerechte deser Stadt, hen willende ghedraghen na het exempel eens goeden ende voorsichtighen Magistraets, uyt krachte van de Authorisatie ende Privilegien hẽ luyden by den Heeren ende Princen van den Lande verleent, ende der selver onwedersprekelijck ende vreedsamigh ghebruyck, voor eerst derogerende alle vorige Keuren en Ordonnantien de voorschreven VVees-kamer aengaende, voor soo veele de selve de naevolgende souden mogen contrarieren, van nieuws gestatueert ende gekeurt hebben, keuren ende statueren by desen, 'tgene hier nae volght. VVillende ende bevelende eenen yegelicken die 't aengaen mach hem daer nae te dragen ende reguleren.

Verkie-

Verkiesinge der Wees-meesteren ende der selver Ampt.

I.

IN den eersten ghelijck die Gherechte deser Stadt zijn ende sullen wesen Opper-vooghden van alle onbejaerde kinderen ende andere onder Vooghdye staende. Soo sullen de selve oock jaerlickx opten thienden Novembris/ nae de nieuwe verkozen Burghemeesteren gheeedt/ ende sulckx in haren dienst ghetreden sullen zijn/ verkiesen vier ghequalificeerde Poorteren / oudt over de twee ende dertigh jaren tot Weesmeesteren / die generale macht ende authoriteyt sullen hebben over de voorschreven Weeskinderen/ kranckfinnige/ simpelen/ ende diergelijcke persoonen / die hen selfs niet en konnen regieren / ende omme der selver goederen hen by staet of Inventaris schriftelijck aenghebracht ofte aen te brenghen/ naer hare beste wetenschap / tot der voorschreven personen oirbaer ende prouffijt te bewaren ende administreren/ ende den Vooghden daer van eens des jaers / ofte andersins t'harer discretie Reeckeninghe / bewijs ende reliqua doen doen. Oock sorge te draghen dat het Register van de Weeskamer by den Secretaris Clerck ende Camer-bewaerder secreet worde gehouden/ende sonder 'tselve yemant buyten haren oorloff te verthoonen/ gesloten blijve / ende vorder de jegenwoordige Ordonnantie onverbrekelijck t'onderhouden en̄ doen executeren. Daer toe de voorschr. Weesmeesteren aen handen vande Schout jaerlicx dē gewoonlicken eedt doen sullen.

Vier Wees-meesteren te verkiesē oudt xxxij. jaren.

Der selver ampt.

II.

Men sal op elcke verkiesinge ten minsten eenen 't laetste voorgaende jaer in dienst geweest zijnde/ moeten aenhouden ende continueren/ omme sulcx beter kennisse van alle saecken te mogen hebben/ ende den anderen beter onderrechtinghe te doen.

Een te continueren.

Secretaris vande VVeeskamer

III.

Secretarijs vande wees meesteren ende des selfs ampt

De voorschreven Weesmeesteren sullen hebben een Secretaris daer toe nut ende bequaem zijnde/ de welcke sal staen ter verkiesinge van den Gerechte/ die gehouden zijn sal van alle saecken den voorschreven Weesen/ onbejaerden/ kranckſinnighe/ ende gelijcke persoonen aengaende/ goede pertinente Registeren te maken ende onderhouden/ ende de selve onder sijnen eedt sulcks bewaren ende secreet houden/ dat niemandt daer van kennisse en krijghe dan die 't behoort ende van rechts wegen toekomt.

IV.

Sijn geloof.

De voorschreven Secretaris sal volkomen geloof hebben inde depeschen van alle acten eñ besoignen ter Weeskamer vallende/ ende onder sijne onderteyckeninghe uytgegeven.

V.

Sijn belooninghe.

De voorschreven Secretaris sal hem genoegen ende te vreden houden met soodanige belooninge/ als hem ter sake vande diensten/ eenige weesen ende hare goederen aengaende/ by den Gerechte alreets toegevoeght is/ of na gelegentheyt van saken metter tijdt toegevoeght sal mogen werden.

De

VI.

De voorſchreven Secretaris om te beter den Weeſmeeſteren te dienen / ende der Weeſen ſaken te mogen beſorgen/ ſal oock niet mogen hebben administratie of handelinge van gelt of goet/dat perſonen toebehoort die onder de Weeſkamer ſtaen/ ten ware by speciale laſt van Weeſmeeſteren.

Gheen ander administratie aen te nemen.

Comparitie van VVeeſmeeſteren.

VII.

Om een yeghelijck in ſaken aengaende Weeſen (daer onder men verſtaet te begrijpen alle die onder Vooghdye ſtaen) in hare klachten/verſoucken/ende 't gene ſy voorder ſullen mogen van bederfende doen hebben gehoor te gheven/ ende op 't ſpoedighſte aff te vaerdigen/ ſullen de voorſchreven Weeſmeeſteren Comparitie-daghen houden/ ende te ſamen komen ende vergaderen driemael ter weecke/te weten alle Maendaeghs/ Woensdaeghs ende Vrydaeghs goet tijdts voor den noen/ om alſdan ghesamentlijck by meerderheydt van ſtemmen op alle verſoecken ende vertoghen van Vooghden ende andere ſaecken den voorſchreven Weeſen aengaende te diſponeren / ende daer inne te voorſien/ ſulcx als ten meeſten nut eñ voordeel vande ſelve bevonden ſal werden te dienen ende te behooren.

Comparitie daghen.

VIII.

Ende ſullen Weeſmeeſteren in alle ſware ende hooghwichtige ſaken/ te weten de ghene die ſy achten en oordeelen dat met meerder kenniſſe behooren afgedaen te werden / hem moghen addreſſeren ende hun toevlucht nemen aen 't Collegie vande Gerechte ; die ghehouden ſullen weſen den voorſchreven Weeſmeeſteren in ſulcken geval/ende

In ſware ſaken te verſoeckẽ het advijs van de Gerechte.

in 't

in't vorder bedienen van haer ampt/ behulpsamich te wesen met raedt ende daedt / soo wanneer sy daer toe versocht sullen wesen.

IX.

Van Weesmeesteren te beroepen aen de Gerechte.

Indien Weesmeesteren yet wes mochten disponeren 't zy by forme van Apostille op requesten / op 't doen van Reeckeningen / of in andere voorvallende saken tusschen partyen/ daer inne yemandt sich meende beswaert te zijn/ sullen de selve beswaerde hem moghen addresseren aenden Gerechte/ende aldaer haer klachte doen/om naerder (daer op eerst gehoort den Weesmeesteren) gedisponeert te werden. Wel verstaende indien soodanigh bevonden werdt 't onrecht gedoleert te hebben/verbeuren sal ses guldens.

Versouck van Vooghden.

X.

Hoemen Vooghden versoecken sal, by wien ende binnē wat tijdt.

Als eenighe Poorters of Inwoonders aflijvigh worden/Weeskinderen achterlatende/ soo sal d'overghebleven vader of moeder / met twee of drie Magen van des overledens zijde/so verre die te bekomen zijn / binnen ses weecken nae de voorschreven aflijvigheyt moeten komen voor Weesmeesteren/ ende begheeren over hare Weeskinderen geordineert te hebben Vooghden of Curateurs (tusschen de welcke alhier geen onderschept en wort gemaeckt) ende indien vader ende moeder binnen ses weecken sturven/ sullen alsdan de naeste Maghen van elcker zijde ten minsten een komen voor den Weesmeesteren binnen ses weken naer des laetsten aflijvigheyt / ende insgelijcx Vooghden begeeren: welverstaende dat elck daer toe twaelf weecken sal hebben/ soo wanneer yemants huysgesinne sal besmet zijn vande heete Sieckte: daer van indien Vader/ Moe-

Moeder/of de naeſte vrunden verſuymigh waren / ſullen ſy elckx upten heuren verbeuren drie guldens: ende ſoo ſy daer inne by de Camer-bewaerder ten eynde voorſchreven verwittight zijnde / andere ſes weecken in gebreecke bleven/ſullen verbeuren ſes guldens/ende noch ſes weken daer nae gebreeckigh blijvende/ſullen daer toe by gyselinghe/of andere weghen van parate executie ghedwonghen werden.

XI.

Ende als by teſtamente vande ouders vooghden zijn gheordonneert/ende daer by uytdruckelijck gediſponeert/ en gecaveert/dat de Regeeringe van hare Weeſkinderen/ ende de adminiſtratie van hare goederen ſullen blijven by de ſelve/ſonder dat den Staet of Inventaris daer van overghelevert ſal worden ter Weeſkamer. Soo ſullen in ſulcken gheval de ſelve geordonneerde Vooghden alleenlijck gehouden weſen / binnen veerthien daghen naer den Teſtateur overleden ſal zijn/ 'tſelve Teſtament ter Weeſkamer te leveren / om aldaer gheregiſtreert te worden tot ontlaſtinghe vande Weeſmeeſteren. Teſtamentaire Vooghdē die ontſlagen zijn vande leveringh van inventarijs.

Ampliatie ende vermeerderinghe van de xj[de] Keure vande de Weeſkamer deſer Stadt Leyden, beroerende het leveren van de Extracten uyt de Teſtamenten of Wtterſte willen, midtſgaders het beſoigneren van Notariſſen in Sterf-huyſen daer de Weeſkamer uytgheſloten is.

ENde als by Teſtamente of codicille vande Ouders Voogden zijn geordonneert/ ende daer by uytdruckelijck gediſponeert ende gecaveert / dat de regieringhe van hare Weeſkinderen/ende

de administratie van hare goederen sullen blijvē by de selve/ sonder dat den staet of Inventaris daer van over-ghelevert sal werden ter Weeskamer / soo sullen in sulcken gevalle de selve Vooghden by uytterste wille gheordonneert alleenlijck gehouden wesen binnen veerthien dagen / naer dat de voorsz. uytterste wille tot haren kennisse ghekomen sal zijn/ ter Weeskamer te leverē/ om aldaer geregistreert ende bewaert te werden tot ontlastinge van Weesmeesteren/extract authentijcq gemaeckt by een Secretaris/ Notaris of ander publijcq persoon binnen dese Stadt woonende ende by den Gherechte van dien geadmitteert/ van alle ende yeghelijcke soodanige clausulen by de welcke in voeghen als vooren nopende de vooghdye geordonneert/ ende dienvolgende de regieringhe ende administratie van der Weeskinderen personen ende goederen / midtsgaders het leveren van staet ende Inventaris gedisponeert ende ghecaveert / ende sulcks of andersins de Weeskamer in't gheheel of deel uyt-ghesloten is/ met uytdruckelijcke verklaringhe onder dit extract van den voorsz. Secretaris / Notaris of andere publijcque persone/ die 't selve authentijcq sal hebben gemaeckt/van dat inde originele acte van uytterste wille gheen andere clausulen of woorden meer en staen / uyt krachte van de welcke de voorsz. Weeskamer/ of nae eenighe tijdt / of by purificatie van eenige conditie/ of in eenigherhande geval / 't zy van fideicommis / substitutie of diergelijcke wederom tot het stellen van Vooghden over de Weeskinderen/ ende dien volghende totte regieringe ende administratie van der selver personen ende goederen gherechtight soude zijn.

Sullen wijders de Vooghden 't voorschreven Extract ter Weeskamere overleverende ghehouden wesen aldaer te verklaren dat sy luyden den last van de Vooghdye/hen by

by de voorſchreven uytterſte wille op-geleydt/hebben aen-
ghenomen / op dat daer van mede regiſtrature ter plaetſe
ende ten eynde als voorẽ mach werden ghedaen / En ſul-
len oock gheen Notariſſen hen onderwinden te treden in
eenighe beſoigne van ſterf-huyſen of erffeniſſen daer inne
Weeſkinderen of andere toeſicht-behoevende perſonen
deel-plichtigh zijn/ ten zy den ſelven Notariſſen alvooren
zy ghebleken dat de voorſchreven Weeſkamer uyt-geſlo-
ten / ende de vooghdye by den Teſtamentairen of codicil-
lairen Vooghden aenghenomen is / ende dat daer van in
voegen als vooren den Weeſmeeſteren vertoogh ende ver-
klaringhe zy ghedaen/op peyne ſoo de voorſchreven voog-
den niet en onderhouden of naer-komen alle 't ghene hier
vooren in haer regard is geſtelt van vijf-en-twintigh gul-
dens van veertigh grooten 't ſtuck by ſoodanigen gebrec-
kighen Vooghden te verbeuren/ende te verdeelen volgen-
de de borgherlijcke Keuren deſer Stede / ende dat de ſelve
Vooghden echter 't gunt voorſchreven is / ſullen moeten
achtervolghen / of by ghebreecke van dien daer over ar-
bitralijck werden ghecorrigeert: ende ſoo de Secretariſ-
ſen/Notariſſen ende andere publijcque perſonen de Juriſ-
dictie deſer Stede onderworpen zijnde ſich niet en regule-
ren nae alle 't gene hier vooren ten aenſien van henluyden
wert geſtatueert van nullitey t van hare voorſz. beſoigne/
ende daer-en-boven van privatie van heure ampten / im-
mers van de bedieninghe van dien binnen deſe Stadt.

Ende wat aengaet de Sterf-huyſen die ſedert een half
Jaer herwaerts binnen deſe Stadt ofte de Vrydomme
van dien zijn gevallen / uyt de welcke de voorſz. Weeſka-
mer mede es geſecludert/werdt by deſen verclaert ende ge-
ordonneert dat de Teſtamentaire of codicillaire vooghden
binnẽ de eerſtkomende veerthien dagen naer de publicatie

van desen/ gehouden sullen zijn/ selfs in persoon ter Weeskamer/ met het extract authenthijcq van Testamente of Weterstewille de seclusie ende stellinghe van Vooghden voorsz. begrijpende / ten fine van registratuyre ende bewaringhe van het voorsz. Extract/ende verklaringe vande aenneminghe der Vooghdye als voren te verschijnen/ op gelijcke peyne als hier voren jegens den anderen ghebreeckigen is gestatueert.

Ende op dat niemant eenighe onwetentheyt hier van hebbe voor te wenden/ is gheordonneert dat dese van het Raedthuys afghelesen / ende de doublen van dien / op de ghemeene plaetsen van dese Stadt aengheplect sullen werden.

Aldus gekeurt ende geordonneert by Mr. Willem de Bont Schout, Daniel Symonsz. van Alphen, Symon Willemsz. van Kerchem, Dr. Willem Moerbergen, Robbrecht van Rossum, Dirck Gijsbertsz. Schaeck, Adriaen Iansz. van Staveren, Lenart Gerritsz. ende Dirck Lucasz. Walbeecq, Schepenen. Met advijs ende goet vinden van Iacob Willemsz. Verboom, Ian Iansz. Orlers, Mr. Willem Paedts ende Carolus Gallus, Burgermeesteren der Stadt Leyden, opten xxvjen Februarij van den Iare xvjC twee ende dertigh, Ende naer voorgaende Klockgheslagh ter Poye van het Raedthuys in teghenwoordigheydt van de selve voor den volcke vercundight opten derden Maert daer aen volghende.

By my

S. van Baersdorp.

XII.

Welverſtaende nochtans ſoomen in 't adminiſtreren vande Vooghdye bemerckten / dat ſoodanige Vooghden by Teſtamente gheſtelt/hem niet wel en droegen inde administratie der Weeſkinderen goederen hen bevolen / ofte der ſelver ſaecken quamen te verloopen / de voorſchreven Gerechte met advijs van Weeſmeeſteren in ſulcken ghevalle (de naeſte vrunden ende partyen gehoort) ſullen vermogen den ſoodanigen Teſtamentaire Vooghden daer van in 't gheheel te verlaten ende ander in haere plaetſe te ſurrogeren.

Hem qualick dragende moghen ghedeporteert worden.

XIII.

Soo by Teſtament vande Ouders Vooghden ghe-ſtelt worden / ſonder andere verklaringe daer by gedaen/ ſoo ſullen de ſelve Teſtamentaire Vooghden die goederen regieren ende adminiſtreren/ſonder gehouden te zijn cautie te ſtellen van haere adminiſtratie: Maer ſullen ſulcke Teſtamentaire Vooghden / executeurs ofte Teſtamenteurs ſchuldigh en gehouden zijn binnen veerthien dagen nae den overlijden / ende het Teſtament gekomen ſal zijn tot heurluyder kenniſſe / 't ſelve Teſtament te brengen op de Weeſkamer / ende den Weeſmeeſteren daer van kenniſſe doen hebben/ ende binnen een maent daer na de ſelve goeden by pertinenten Inventaris op de Weeſkamer leveren / omme aldaer gheregiſtreert ende voorts daer inne ghedaen te werden ter ordonnantie van de Weeſmeeſteren/ op ghelijcke boeten ende proceduren als hier voren geſept is/ ende daer en boven te verballen inde ſchaeden ende Intereſſen by den kinderen daer om te lijden tot diſcretie van Weeſmeeſteren.

Teſtamentaire Vooghden vry van cautie.

XIV.

Wie Voogdē zijn sullen.

Maer by Testamente niet gedisponeert zijnde/ ende de Voogdē in maniere voorseyt versocht zijnde : sullen Weesmeesteren daer toe stellen twee d'oudtste ende naeste van des overledens zijde / by soo verre sy daer toe dienen/ ende die binnen dese Stadt woonachtig zijn. Ofte soo de naeste vrienden buyten dese stadt waren residerende / ende dieselve de vooghdye begheerden / sullen daer toe werden geadmitteert / midts stellende suffisante cautie/ 't Rechts-gebiedt deser stede onderworpen : indien niet de oudtste ende naeste daer aen ende soo voorts. Ende by ghebreck van maghen/ twee andere bequame mans-personen/ 't zy den overleden vreemt wesende / of van des langhst-levendens zijde bestaende / na dat voorgaende kennisse van saken op haerluyder bequaemheyt ende getrouwigheyt by Weesmeesteren ghenomen sal zijn. Wel-verstaende dat Vader of Moeder of Grootvader of Grootmoeder daer toe bequaem ende willigh zijnde / onder renunciatie van 't benefitie SC[ti] Velleiani by de voorsz. Moeder ende Grootmoeder (ghelijck na rechten) te doen / voor allen anderen in de Vooghdye geprefereert sullen worden / midts dat die naeste van den bloede/ of een vreemde als vooren/ de tweede vooght sal zijn. Des sullen Moeder of Grootmoeder/ de welcke komen te herhouwelijcken/niet langher vooghden moghen blijven / maer by Weesmeesteren andere in haer plaetse verkoren moeten worden/ende sal altijdts een van de Vooghden ter discretie van weesmeesteren / administrateur of bewinthebber / en d'andere toesiende Voogt zijn.

Moeder of Grootmoeder houwelijckende, verliesende vooghdye.

XV.

Den Voogden te ghehoorsamē.

Den Voogden in sulcker voegen geordonneert ende ge-

stelt

ſtelt zijnde/ ſullen de weeſ kinderen eñ alle andere in vooghdye weſende / ſchuldigh weſen te ghehoorſamen ghelijck heur Ouders. Eñ of ſy den ſelven yet miſdeden in woorden of wercken/ ſullen ſoodanighe perſonen onder vooghdye ſtaende/ daer over werden ghecorrigeert nae gelegentheydt van ſaecken ter diſcretie van de Gherechte.

XVI.

Indien yemandt weſende geordonneerde Vooght/onwilligh waer de vooghdye te aenvaerden onder deckſel van wettigh onſchult / ſal binnen veerthien dagen / naer hy van de op-ghelyde vooghdye ſal zijn verwittight/ghehouden weſen 't ſelve voor den Weeſmeeſteren te openbaren/ ende te bewijſen/ende daer op te verwachten ſommier verklaringhe ende diſpoſitie van de ſelve / ende in ghevalle daer van geprovoceert ofte beroepen wordt/ ſullen weeſmeeſteren by proviſie andere Vooghden in haer plaetſe ſtellen tot heurluyder koſt / laſt ende pericule ſoo verre ſy bevonden werden hem met ongelijck beroepen te hebben. Onwillighe Vooghden.

XVII.

Van ghelijcken indien yemandt weſende by uytterſte wille Vooght ofte Executeur geordonneert den ſelven laſt niet en wilden aennemen/overmits ſy daer toe niet bewilligt en hadde / of eenighe ander wettige onſchult hebbende ; ſullen ſy nochtans mede binnen ghelijcken tijdt naer ſy kenniſſe van den Teſtamente of uytterſte wille verkregen hebbẽ/gehouden zijn ter weeſ kamer te komẽ/ aldaer d' uytterſte wille te vertogen/ of Weeſmeeſteren te kennen te geven wat daer van is/met verklaringe van de redenen van haer weygheringhe ofte onſchuldt : de welcke indien by Weeſmeeſteren goedt bekent worden / ſullen ſy andere Teſtamentaire Vooghden hem ontſchuldighende.

Voogh-

Voogden ofte executeurs ordonneren/ om d' uytterste wille te volkomen in 't gunt die by den selven Testamentaire Vooghden respectivelijck volbracht hadde moghen worden. Maer indien Weesmeesteren verklaren dat sy ongelijck hadden / ende by hem daer van werde beroepen / sal ghehandelt worden als vooren.

XVIII.

Bewindt-hebbende Vooghden ghehouden borghe te stellen.

Alle bewinthebbende ofte administrerende bloet-vooghden die by Weesmeesteren sullen zijn ghestelt of ghegheven/ sullen ghehouden ende verbonden zijn/soo het Weesmeesteren noodig achten/ voor date ende al eer sy't bewint van eenige goeden aennemen / of daer inne treden tot verseeckerheyt ende ghenoeghen vande Weesmeesteren goede ende vaste borghtochte te stellen/ het Rechts-ghebieden alhier onderworpen zijnde op arbitrale straffe.

XIX.

Eed te doē.

Sullen oock alle Vooghden 'tzy Testamentaire of andere ghehouden zijn binnen veerthien daghen nae sy van hare verkiesinghe sullen zijn verwittight / in handen van Weesmeesterē voor 't begin van haer bewint eedt te doen/ omme de persoonen ende goeden hem betrout / getrouwelijck te bewaren ende regieren.

XX.

Vooghden selfs te administrerē.

Sullen alle Vooghden selfs ende in eyghener persoon hebben 't bewint ende administratie vande goederen der gener die hunne Vooghdye zijn onderworpen / ten ware in groote verstorven boedelen/inde welcke by believen van Weesmeesteren de Vooghden een Rentmeester sullen moghen stellen tot redelijck loon/ tot laste vande goederen der Weeskinderen/ ende tot pericule vande Vooghden: midts dat

dat de ſelve Rentmeeſter tot vermaninghe van Weeſmeeſteren ende Vooghden alle jaers of anders ter diſcretie van Weeſmeeſteren reeckeninge doen ſal. Als oock mede geſchieden ſal in andere mindere boedelen ſoo Weeſmeeſteren ſullen achten daer redenen toe te dienen.

XXI.

Vader of Moeder/Groot-vader of Groot-moeder en ſullen gheen loon moghen eyſſchen van haren arbeydt vande Vooghdye / ten ware Weeſmeeſteren om ſonderlinghe redenen verſtonden anders te behooren/in welcken ghevalle de ſelve als alle andere Vooghden daer van tot diſcretie ende ſchattinghe van Weeſmeeſteren ghelooont ſullen worden. Loon van Vooghden.

XXII.

Tot welcker tijdt eenigh Vooghdt deſer werelt ſal komen te over-lijden / ſoo ſal de mede-vooghdt / 't zy adminiſtrerende of andere daer van ghehouden zijn binnen een Maendt te adverteren ende verwittighen den Weeſmeeſteren / ende aen de ſelve ſolliciteeren ende benaerſtighen datter in des af-gheſtorvens plaetſe ſeecker ander ghetrouw ende bequaem Perſoon beneffens hem ghe-ſtelt ende gheſurrogeert werde op verbeurte van twee guldens. De eene voogt ſtervende ſal de ander Weeſmeeſteren daer van veradverteren.

AMPLIATIE

Vande XXII^ste Keure van de VVeeſkamer.

Die vanden Gerechte der Stadt Leyden, hebben op de Remonſtrantie van de E. Heeren Weeſmeeſteren aen hun gedaen, goedt ghevonden de XXII^ste Keure van de Weeſkamer te amplieren, als volght:

DAt voor ſoo veel aengaet de Vooghden die volghens teſtamentaire of codicillaire diſpoſitien/ met ſecluſie van Weeſmeeſteren zijn geſtelt/ ende de Voogdye ter Weeſ-kamer verklaert hebben aen te nemen/ ſoo wanneer eenige vande ſelve komen te overlijden/ de langhſt-levende van hen ghehouden ſal ofte ſullen zijn/ binnen den tijdt van ſes weecken daer naer een ander in des overledens plaets te ſurrogeren/ by aldien den ſelven daer toe by de voornoemde teſtamentaire ofte codicillaire diſpoſitie macht ghegheven werdt: ende indien niet/dat den langhſt-levende ſulcx aen de E. E. Heeren die van den Gerechte binnen den voorſz. tijdt bekent maken ſal/ omme daer inne te werden voorſien ende ghediſponeert ſulcks behooren ſal: ghelijck mede/ of 't ghebiel dat yemandt hebbende Vooghden geſtelt over ſijne minderjarighe of andere toeſicht/ behoubende kinderen of erfghenamen/ met ſecluſie als vooren/ de ſelve ghenomineerde Vooghden quamen te overlijden voor den Teſtateur/ ende dat den ſelven Teſtateur in gebreke was ghebleven by ſijn leven andere in der overledenen plaetſe te ſtellen/of dat mede de ſelve genomineerde Vooghden quamen te overlijden binnen den tijdt van ſes weken naer d'aflijvigheyt van den teſtateur/ ende ſulcks al vooren

ren dat de Vooghdye by de ſelve ter Weeſkamer aenghenomen is / dat in ſulcken gheballe de naeſte vrienden van den overleden teſtateur gehouden ſullen zijn binnen acht daghen naer de voorſz ſes weecken / te reeckenen van het overlijden van de teſtateur af / 'tſelve aen de E. E. Heeren die van de Gerechte voorſz. behoorlijck bekent te maken / omme by de ſelve anderen in der overledenens plaetſe geſtelt / eñ daer van aenneminge ende regiſtrature ter Weeſkamer gheordonneert te werden.

Ende dat alles op peyne van xxv. Guldens te xl. grooten 't ſtuck / te verbeuren by die ghene die bevonden ſullen werden de boven-ſtaende Keure niet behoorlijcken naegekomen te hebben / ende daer-en-boven arbitralijck by die vanden Gerechte te werden gecorrigeert.

Aldus gedaen, gekeurt ende gheſtatueert by die van den Gherechte der Stadt Leyden, op den tweeden Septembris vanden Iare 1649. ende naer voorgaende klockegeſlagh ter poeye van het Raedthuys, in jegenwoordigheyt vanden Schout, Burgemeeſters ende Schepenen der ſelver Stede, voor den volcke af-gheleſen op den ſeſten Septembris daer aen volgende.

By my

G. van Hoogeveen.

XXIII.

Als oock so hy insolvent of onbequaem werdt.

Ghelijck mede gheschieden sal indien de mede-vooght Insolvent/van quaden regimente ende onbequaem werde/ of langhen tijdt absent bleef/behoudens niettemin den Weeskinderen jeghens de voorsz. medevooght haer recht sulcks als nae rechten.

XXIV.

Vooghden moeten Inventarijs maken.

De Wees-kinderen Vooghden gegeven/ ende den eedt daer toe staende by den selven ghedaen / ende borghtochte gestelt zijnde als vooren : soo moeten sy maecken behoorlicken Inventarijs ende staet vanden sterf-huyse d'welck sy aenvaerden tot der kinderen behoef / inhoudende pertinente specificatie ende declaratie van alle de goeden ende lasten/ daer inne bevonden/ ende de selve binnen ses of acht weecken na de doodt van den overleden of anders tot discretie van Weesmeesteren overleveren ter wees kamer omme die by de Weesmeesteren geaccepteert of gerefuseert te werden/ op de boete van ses guldens. Welcken tijt nochtans by Weesmeesteren om merckelijcke redenen eens of tweemael verlanght sal moghen worden/ende in ghevalle de Vooghden geen verlang en versochten/sullen de Weesmeesteren den onwillighen dien van de Gherechte over leveren/ omme die sommierlijck ghehoort gedisponeert / ende die tot overleveringhe by gijselinge of anders bedwonghen te worden.

XXV.

Als ooc de langhst-levende Vader of moeder.

Maer so wanneer die kinderen hebben Vader of Moeder in't Sterf-huys sittende / zijn de selve ghehouden den Vooghden binnen ses weecken of oock eerder soo sulcx by Weesmeesteren om redenen mochte worden specialijcken gheor-

gheordonneert / naer sy hare Voogden sullen hebben aenghenomen / behoorlijcken staet ende Inventarijs van alle de goederē die in des af-gestorvens boedel ten tijde sijns overlijdens zijn geweest / over te leveren / ende de selve aen handen van Weesmeesteren bevestighen met eede / omme die ter Weeskamer / ende ten Registre ghebracht te werden / op peyne van ses guldens / ende dat daer-en-boven alle 't welck die gene / die daer van in ghebreke blijven sal / voor de voorsz. overleveringhe sal komen te veroveren in wat manieren dattet oock soude mogen wesen / voor d'eene helft sal komen ten profijte vande voornoemde kinderen: Sonder nochtans dat de selve kinderen ghehouden sullen zijn eenighe schade verlies of pericule te draghen of te wachten / maer sal 't selve alleen komen tot last van de voorsz. ghebrekighen. Noch en sal oock de voorsz. langstlevende Vader of Moeder niet eer mogen gaen ten tweeden houwelijck / op de boete van thien guldens ende arbitrale correctie.

XXVI.

Wel-verstaende dat Weesmeesteren ten insichte van de over-gebleven Ouders of voor den oirbaer van de naghelaten kinderen of erfghenamen / daer inne veel roerende ende onsekere goeden ende inschulden van neeringhen zijn / oock sonder staet ende op 't goedt betrouwen van de selve langst-levende tot uytkoop van de goeden verstaen ende den Vooghden daer inne assisteren sullen moghen / sulcks als sy tot der kinderen meesten oirbaer bevinden sullen te behooren.

Wees-meesteren mogen om redenen metten Ouders verdraghen tot uytkoop.

XXVII.

Van gelijcken sullē alle Stiefvaders of Stiefmoeders (zijnde de langhst-levende) gehouden zijn den Vooghden

Stiefvaders of moeders mede Inventarijs te leveren.

van heur-lieder Stief-kinderen binnen de voorsz. ses weken of eerder / soo sulcks om redenen geordonneert werde/ pertinenten staet of inventarijs by eede ghesterckt over te leveren / op peyne als vooren/ ten insichte van de langhst-levende Vader of Moeder is gestatueert. Ende indien sy des waren onwillich / sullen by Weesmeesteren den Gherechte werden overgelevert/ om by de selve (hem sommierlijck ghehoort) ghedaen/ ende ten eynde als vooren by gijselinghe ende andere weghen van parate executie/ of oock arbitrale correctie/ ist noodt/ bedwonghen te worden.

XXVIII.

Bewijs met last van alimenteren.

In gheballe de langhst-levende Man of Vrouw den Weeskinderen uytkofte ofte bewijs dede/ met last om den kinderen te alimenteren ende onderhouden. Ende dat die voorseyde langhst-levende daer nae ghekomen zijnde tot anderen houwelijck / aflijvigh werde. Soo sal de Weduwe of Weduwenaer van soodanighen langhst-levenden ghehouden zijn tot behulp van 't vorder onderhoudt der voorschreven kinderen/voor uyt den ghemenen boedel te laten volghen/soo veel als by onderlinghe communicatie/ regard ghenomen op den staet van den boedel/ insghelijcks op de Jaren ende ghelegenthept van de voorschreven kinderen/als in goeder discretie by Weesmeesteren bevonden sal werden te behooren.

XXIX.

Verswegen goederen.

Indien yemandt makende staet of Inventarijs van eenigh Sterf-huys bevonden werde willens ende wetens yet versweghen of achter ghehouden te hebben / des hem elck een ghehouden sal zijn versocht zijnde met eede te supveren: soo sullen de selve versweghen goederen alleenlijck komen tot profijt van des overledens Erfghenamen / by

aldien

aldien 't selve by den vader/ moeder stiefvader of stiefmoeder gheschiedt is: ende by aldien sulcks geschiet is by den Vooghden / sullen verbeuren upt haer eyghen goederen de rechte estimatie vande verswegene goederen / te bekeeren als vooren / ende daer-en-boven arbitralicken te worden ghestraft.

XXX.

Als eenigen minder-jarige kinderen hebbende vader ende moeder/ of een van beyden/ by testamente geinstitueert ende erfghenamen ghemaeckt worden/ ende d'ouders vande selve kinderen gepreterieert of voorby gegaen zijn/ of selfs om redenen hem beweghende eenige erffenisse/ op hem vervallende / hebben gerepudieert of niet geadieert ende aen-ghenomen / of dat hem de lijftochte alleen is gemaeckt / soo sullen de gheordonneerde Vooghden Curateurs of executeurs van de Testamenten ende uytterste willen / ende oock d'Ouders van sulcke Kinderen / daer gheen Vooghden Curateurs of Executeurs en zijn / binnen acht dagen na de doot vande overleden/ ende naer het Testament tot heurer kennisse gekomen sal wesen / 't selve ter Weeskamer brengen / ofte den Weesmeesteren daer van kennisse doen hebben/ ende binnen een Maendt daer nae de goeden by pertinenten Inventarijs ter Weeskamer leveren / om al daer gheregistreert ende ten bevelen van Weesmeesteren gedaen te worden naer behooren/ op de boete van drie guldens / eñ gehouden te wesen in schaden ende interesten by den Kinderen daer door te lijden.

Testament d'ouders gepreterieert zijnde.

XXXI.

Mede oft ghebeurde dat den voorschreven Weesen in vooghdye zijnde / eenige goederen op quamen of verstorven / sullen de Vooghden ghehouden wesen alle de selve goede-

Den Wees-kinderen goederen opkomende.

goederen mede ter Weeskamer over te brengen / ende den overghelevverden Inventarijs oft staet daer mede te verhooghen / inder manieren / binnen den tijdt / ende op verbeurte ende bedwangh als voozen.

XXXII.

Goederen van uytlandige.

Insgelijcks soo het gebeurde dat yemandt uytlandigh zijnde / eenige goederen op quamen / gheduerende sijn afwesen / sullen by den mede-erfgenamen of naeste vrienden des selfs op ghekomen goederen mede ter Weeskamer moeten werden gebracht / om aldaer bewaert ende geadministreert te worden / ende dit alles inder manieren / tijt / verbeurte ende bedwangh als voozen.

Boel-scheydinghe.

XXXIII.

Boelscheydinge versocht by meerderjarige.

Verkoop van roerende goederē.

Den voozschreven staet of inventarijs ter Weeskamer gelevert zijnde / sal de Boelscheydinge / indien die versocht ende begeert wordt / by meerder-jarige part ofte deel daer in hebbende by advijs van Weesmeesteren ghescheiden / ende sullen de roerende goederen den Kinderen aenbedeelt verkoft ende tot gelde ghemaeckt worden / tot betalinghe vande schulden ist noot / of anders geemployeert tot koopinge van goede Landen of Renten.

XXXIV.

Verkoop van onroerende goederen.

Maer indien die schulden daer mede niet en mochten werden betaelt / noch dat die Weeskinderen of andere persoonen toesicht behoevende uyt de in-komsten van haer goederen niet en mochten werden onderhouden / soo sal men met advijs van die vanden Gerechte daer toe mogen verstrecken 'tcapitael van sulcke andere goederen als

ten minſten quetſe vande ſelve daer toe ſullen mogen werden verkocht.

XXXV.

Wanneer een Weeſ-kindt jegens ſijn Vader of Moeder deelen/ of van hen bewijs ontfangen ſal/ ſoo en ſal Vader noch Moeder gheen vooghdye exerceren voor de ſelve deelinghe / of bewijs ghedaen ſal zijn / maer ſullen deelen of voort varen tot bewijs teghens den toeſienden medevoocht/ ten overſtaen van Weeſmeeſteren.

Ouders delende jeghens haer kinderen geen vooghdye te exerceren.

XXXVI.

Ghelijck oock de Vooghden geen voogdye ſullen exerceren in ghevalle de ſelve eenige goederen jegens den voorſchreven Weeſen quamen te deylen/ of in ſaecken daer in hy eenigh gheſchil of gedinge metten voorſchreven Weeſkinderen uytſtaende heeft.

Vooghden delende jeghens den Weeſ kinderen geen Voogdye te exerceren.

XXXVII.

Ordonneren voorts dat ſo wanneer eenigh Weeſkint den tijdt van twintigh jaren buytens lants aen malkanderen gheweeſt ſal zijn / ſonder te weten of alſulcken kint noch in levenden lijve is / ſoo ſullen de naeſte Vrienden die hen vermeten erfghenamen te weſen by Rade ende conſent van Weeſmeeſteren doen vereyſſchen ter plaetſe daer de ſelve perſoon laetſtmael woonachtigh is geweeſt/ ende indien men bevint den ſelven overleden te weſen/ of datmen niet en kan bevinden waer hy bevaren is / ſoo ſalmen den voorſchreven vrienden ende erfghenamen/ midts daer van docerende by Certificatie of ghetuyghen/ moghen conſenteren des uyt-landighen goederen te mogen deelen / midts eerſt ſtellende ſuffiſante borghe / elcks voor ſoo veel dat be-

Weeſkinderen twintigh Iaren buytē lants zijnde, der ſelver goederen te deelen.

hoort / om te restitueren 't gunt sy luyden alsdan ontfangen ende opbeuren sullen.

Geen onroerende goederen te verkoopen.

XXXVIII.

Geen onroerende goederen van Weeskinderen te verkoopen buytē kennisse vande Gerechte.

Gheene Vooghden sullen vermoghen die onroerende goederen van eenighe weeskinderen te verkoopen / belasten / vermanghelen / in eeuwighen erf-pacht uyt-geven of andersins in eeniger manieren te verbreemden in 't geheel ofte deel / sonder voorgaende kennisse toe-latinge ende decreet vanden Gerechte / by den voorschreven Vooghden ten dien fijne eerst verklaringhe ghedaen zijnde / ende ghehadt het advijs van de Weesmeesteren / dattet nutteliicker ende profijtelijcker ghedaen is dan ghelaten. In welcken gevalle de selve in 't openbaer naer behoorlijcke uyt-roepinghe in presentie van twee Schepenen aen den meestbiedenden verkoft sullen worden / ten waer om merckelijcke redenen anders werde toegelaten: des niettemin sullen de Vooghden ter discretie ende met advijs van Weesmeesteren aen huysen of erven wel nutte ende profijtelijcke reparatien doen mogen.

Belegh van penninghen.

XXXIX.

Weeskinderen penninghen te beleggheu hoe eñ binnen wat tijt

Soo wanneer de Vooghden eenighe penninghen onder hen hebbende toe-behoorende den Weeskinderen / of andere persoonen toesicht behoudende / soo sullen sy ghehouden wesen binnen een maendt de selve by advijs van Weesmeesteren weder te beleggen in renten op goede vaste pan-

ſte panden / of anderſints bekeeren aen gronden van erven / ten meeſten oirbaer van de weeſen of andere onder de Weeſkamer ſtaende. Ofte indien de voorſz. Vooghden die voorſeyde penninghen binnen een maent niet uyt en konden ſetten of emploieren in voeghen als voorſchreven/ de ſelve ghehouden ſullen zijn de penninghen te brenghen ter Weeſkamer om aldaer bewaert te worden / alles op peyne van gijſelinghe / ende dies niet-te-min ghehouden weſen te betalen intereſt naer beloop van den penninck ſeſtien / dat de voorſchreven Weeſkinderen naer de maent daer by geleden ſullen hebben/ten ware Weeſmeeſteren om merckelijcke redenen verſtonden dat de Vooghden de ſelve noch voor een tijdt in bewaringe ſouden moghen behouden.

XL.

Behoudelick ſo midlertijt ſich occaſie preſenteerde om der Weeſkinderen penningen uyt te ſetten op behoorlijcke intereſt op obligatie / de voorſchreven voogden met advijs van Weeſmeeſteren ſulcx ſullen doen moghen onder goede ende verſekerde borghtochten van eerlijcke luyden/ daer toe by Weeſmeeſteren ſouffiſant aengeſien zijnde. Uytſet op obligatien.

Verlijden ter VVeeſkamer te doen.

XLI.

De verlijden van alle Rente-brieven ten behoeve van perſoonen ſtaende onder de Weeſkamer / ſoo ter loſſe als ten lijve / ſullen werden ghedaen ter Weeſkamer ende voor Weeſ-meeſteren in heur-luyder vergaderinghe ende niet voor Schepenen / ende die voorſchreve Rentebrieven ſulcx by den Secretaris van de Weeſkamer die nu is Verlijdē ter Weeſkamer te doē.

 ende

ende in tijden ende wijlen wesen sal / sulllen werden ghe-
schreven / geteyckent ende gheparaffeert / mitsgaders in 't gheheel gheregistreert / by de voornoemde Weesmeesteren met heurlieder ghemeen zeghel bezegelt / ende by de ghene die op 't verly jeghenwoordigh gheweest zijn / onderteyckent: wel-verstaende dat de selve Rentebrieven als oock alle de verlijden van bewijsen alreede gedaen ende noch te doen / tot eens yegelijcks verseeckerheydt ter Secretarye deser stede sullen werden aen-geteyckent / ende 't sommier inhouden van dien overgeschreven ende in een boeck ghestelt / 't welck daer toe apart ende in 't bysonder sal werden gehouden / met sulcken bescheyde dat aldaer geen begrootinge en sal werden ghedaen van eenighe bewijsen. Tot welck boeck (ter Secretarye als vooren te houden) elck eenen des begeerende mitsdesen vergunt wert acces / gelijck tot de andere prothocollen ter Secretarye gehouden / omme tot elcx believen kennisse te bekomen vande so speciale dinghen als generale verbintenissen ende veronderpandinge dienvolgens gedaen ende noch te doen.

XLII.

Het effect van verlijdẽ terWeeskamer gedaẽ.

Alle de brieven van bewijsingen ende constitutien van renten ende andere verlijdingen eñ verbanden ten behoeve van Weeskinderen of ander / onder de Weeskamer staende voor Weesmeesteren gedaen ofte te doen / zijn ende sullen wesen van alsulcken kracht over de goederen in de Jurisdictie deser stede gelegen als of die voorsz. verlijdingen voor Schepenen gedaen waren. Eñ dit alles niet tegenstaende eenige Placcaten ter contrarie geemaneert / eñ in train zijnde / alles volgens de resolutie der E. M. Heeren Staten van Hollandt den I^{en} ende XII. Septembris XV^{c} twee ende tnegentigh genomen.

Soo

XLIII.

Soo wanneer eenige penninghen van Weeſkinderen ſullen beleyt worden op Renten/ſal inde brieven van Conſtitutie gheſtelt worden / dat de ſelve penningen werden uytgeſet op Weeſkamers recht / 't welck is dat de hooftſomme ſes maenden op-geſeyt zijnde / ſal moeten worden op-gebracht/ ende dat die ghene die de ſelve ſal willen loſſen/ drie maenden te vooren ſulcx moeten inſinueren. Dat oock de ſelve penningen binnen ſes maenden naer dat de Weeſ kinderen uyt de vooghdye ontſlaghen ſullen zijn/ ſullen moeten op-geſeyt ende de loſſinge van dien verſocht worden / of dat daer na die op renten ſullen blijven ſtaen tot dat den debiteur gelegen ſal zijn de loſſinge te doen.

Weeſkinderen ghelt te beleggē op Weeſkamers.

XLIV.

Onder de voorſchreven clauſule van Weeſkamers recht/ wort oock verſtaen te zijn begrepen/ dat de betalinge van ſoodanige Weeſrenten ten jaerlicxen verſchijn-dage van dien ſullen moeten worden gedaen preciſelicken eñ ſonder yet te mogen korten/'t zy van bekende of onbekende ommeſlagen/contributien of laſten/alwaert oock ſulcx dat by eenige Placcaten / Ordonnantien of ghebaden alreede uytgegeven / of noch uyt te geven verklaert toe-gelaten of geboden waer den Rentheffer eenige kortinge te doen / ende dat alle overkomſten ter contrarien daer by gederogeert/ gecaſſeert of te niete gedaen waren.

Wat vorder onder de clauſule van Weeſkamers recht begrepen is.

XLV.

Ende dat ten opſichte vande loſſinghe der Weeſ-renten den Rent-gever/begeerende de loſſinge te doen eñ hem ſelven te quijten / gehouden ſal zijn drie maenden te vooren daer van den vooghden te verwittigen of waerſchouwen/

De loſſinge drie maenden te vooren op te ſeggen.

wen/ ende sal de voorschreven lossinghe 't zy gewillighlijck ofte ghedwonghen nae den loop van den munte worden ghenomen/ ghelijck de selve is of wesen sal/ 't zy ten daghe van de lossinghe of drie maenden daer voor / of drie maenden daer nae/ volghens de Placcaten / Ordonnantien ende gheboden op 't stuck van de munte uyt-ghegheven/ alles ten keure van de Rentheffer.

XLVI.

Borgen gehouden als principael ende elcks een voor al.

Dat mede alle personen 't zy een/ twee of meer / die hem voor eenighe soodanighe Wees-renten borghen sullen stellen/ghehouden sullen werden als principale of self-schuldighe/ende elcks een voor al in 't gheheel ende sonder splissinghe / ende sulcks stracks aenghesproken ende tot betalinge van de voorschreven Wees-renten / oock lossinge gedwonghen moghen worden sonder ghehouden te zijn den principalen schuldenaer te moeyen / manen / verwinnen ofte uytrechten. Ende dat hem gene borghen hier en teghens sullen moghen behelpen mette rechten ofte benefitien van dien / dien men noemt van excussie / divisie of eenige andere/ noch oock met eenighe exceptie S. C[ti.] Velleiani/ soo het een Vrouw persoon is. Alle de welcke de voorsz. borge ofte borghen voor nu als dan ende dan als nu verstaen ende gehouden worden verteghen ende daer van afstant ghedaen te hebben. Ende dit al behouden ende onvermindert den selven borghen ende elck van hen haer recht ende aenseggen / om ontheven ende schadeloos ghehouden te worden soo van den principalen schuldenaer als van haer mede borghen / daer ende sulcks des sal behooren.

XLVII.

De clausule van weeskamers recht heeft in al-

Alle welcke poincten gelijck vooren geseyt men verstaet te begrijpen onder 't woordt weeskamers recht hoe wel de brieven

brieven daer van te verlijden alle ofte eenige der voorschreven clausulen in specie niet mede en brachten noch inne en hielden. — le de voorseyde poincten plaets alwaer die niet gheexpresseert.

Bewaringhe van VVeeſ-kinderen brieven.

XLVIII.

De Vooghden sullen ghehouden zijn die originele brieven van constitutie ende alle andere den Weeskinderen of anderen onder de Weeskamer staende toe behoorende ter Weeskamer te brengen / omme aldaer bewaert ende niet weder ghelicht te werden / dan alsmen die nootelijck van doen heeft / in welcken ghevalle in plaetse van dien behoorlijcke recepisse ghelevert sal worden. — Originele brieven van Weeſ-kinderē te bewaren op de Weeſkamer.

Reeckeninghe doen.

XLIX.

Alle bewinthebbende Vooghden soo testamentaire als andere / sullen t'allen tijden ter Weeskamer van haer bewint reeckeninge / bewijs ende voldoeninge doen moeten / binnen den tijdt hem voor-gestelt. Van ghelijcken sullen alle andere Vooghden / Executeurs van uytterste willen / beroerende boedelen / daer inne eenighe van de voorschreven personen gherechtight zijn / ghehouden wesen t'allen tijden ontboden zijnde by Weesmeesteren ten voorschreven eynde te komen / of by faulte van dien sullen voor d'eerste reyse verbeuren drie stuyvers ten behoeve van de Camerbewaerder / ende sullen alsdan Weesmeesteren d'onwillighen dien van de Gerechte overleveren / omme sommierlijck ghehoort daer toe by alle weghen ghedwongen te worden. — Alle Vooghden reeckeninghe, bewijs ende reliqua te doen.

Den

L.

Kleyne posten in rekeninge te passeré sonder quitantie.

Den Vooght wesende een man van eeren / staende tot goeden name ende fame/doende reeckeninghe van de administratie by hem over Weeskinderen goederen gehadt/ sullen de kleyne posten van sijn uptgeven ter discretie van Weesmeesteren gheleden worden/ midts alleenlijck 't selve verifierende metten eede / soo verre sulcks versocht werdt / sonder daer af eenighe meerder verificatie te derven doen / ten ware d'uptgeven procedeerde van verloop van rentē.

LI.

Vooghden een voor al ghehouden te verantwoordē de vooghdye.

Elcke Vooght is een voor al ende in solidum gehouden te verantwoorden ende goedt te doen / alle 't gene dat binnen den tijdt dat hy Vooght gheweest heeft / geschiedt is / ende sullen de Weesen de keure hebben wien sy van henluyden sullen aen-spreecken willen/ behoudelijck hem sijn verhael teghens sijn medevooght/soo verre 't selve by sijnder schuldt toe ghekomen is: ten ware dat de administratie by den Testateur ofte den Weesmeesteren gesplist ware/ in sulcken verstande nochtans/ dat cesserende de voorsz. splissinghe de ghene die de goederen niet en heeft gheadministreert / maer by sijn medevooght alleen heeft laten administreren/ niet en sal wesen convenibel of gehouden dan in subsidium/eñ die gene die alleen heeft gheadministreert eerst ge-executeert zy / ten waer dat de selve insuffisant ofte absent ware.

Rechtvorderingh beginnen.

LII.

Vooghden geen Recht vorderingh

Men sal gheen questien of gheschillen van Weeskinderen goederen voor recht moghen betrecken noch verdedighen/

ghen/dan by voorgaende advijs ende believen van Weeſmeeſteren / op peyne van de koſten ſelfs te moeten dragen/ ſonder die den Weeſkinderen te mogen korten of in rekeninghe brenghen/ ten ware in ſaken van liquide ende bekende ſchulden / als verſchenen Renten / Landt-pachten ende diergheliјcken daer niet teghens en valt te ſegghen. beginnen ſonder believen van de Weeſmeeſteren.

LIII.

En moghen oock de voorſchreven Vooghden of Curateurs ſonder conſent van Weeſmeeſteren geen tranſactien noch accoorden aengaen / noch oock eenige Sterf-huyſen aenvaerden of repudieren / in prejudicie ende tot naedeel van hun Weeſen of gheliјcke perſonen / op pene van ſelfs te betalen de ſchade ende intereſt daer door by den ſelven perſoonen te liјden ende te verbeuren. Noch oock tranſactien maecken.

Onbehoorlijck onderhoudt van VVeeſen.

LIV.

Indien bevonden wordt dat de Weeſ-kinderen 'tzy by d'Ouders / naeſte Vrienden of andere niet ſoo wel en worden onderhouden / op-ghevoedt ende gheleert alſt bevoorwaert is/ſo ſalmen die by Rade eñ tot diſcretie van Weeſmeeſteren elders oirbaerliјck beſteden tot koſten ende laſten van de Ouders/ Vrienden/ ende andere perſonen den laſt van 't onderhoudt aengenomen hebbende / of daer toe verbonden ziјnde / die daer voren by alle weghen van parate executie als vooren ghe-executeert ſullen worden. Weeſ-kinderen qualijck onderhouden elders te beſteden.

Tijt van Onbejaertheydt.

L V.

Weeſkinderẽ onder voogdye te blijven tot xxv. Iaren.

Alle kinderen 't zy knechtgens of meysgens sullen onder Vooghdye blijven tot heuren vollen ouderdom van xxv^tigh^ jaren. Ende sullen alle contracten ende verbanden middeler tijdt ghemaeckt / daer sy eenighe schade by gheleden hadden of gheschapen waren te lijden / wesen nul ende van gheender waerden / alwaert de selve oock ghemaeckt zijn naer sy gehuwet waren / ende dat de selve by inadvertentie voor Schepenen alhier of elders waren gepasseert.

L VI.

Die vande Gherechte mogẽ oock met kenniſſe yemandt binnen de xxv Iaren ontſlaen.

Des sullen die vande Gerechte eenige der voorschreven weeskinderen / die sy bevinden tot de voorschreven contracten of verbanden / of om eenige neeringen te doen gequalificeert te zijn / naer sy de selve in persone compareren de mitsgaders hare naeste vrienden of magen ende Vooghden al vooren ghehoort sullen hebben met advijs van de Weesmeesteren oock binnen de vijf-en-twintigh jaren van de vooghdye der Weeskamer ontslaen mogen.

LVII.

Weeſkinderẽ boven haer xxv. Iarẽ gekomene ongehouden te be'alen de penningen by hem geduerende haer minder-jarigheydt ontfangen.

By soo verre de voornoemde weeskinderen of andere onder Vooghdye zijnde over de voorschreven contracten eenige penningen hadden ontfangen / en sullen de Vooghden noch oock de voorsz. weeskinderen tot heur jaren gekomen / ende uyt de Vooghdye ontslagen zijnde niet gehouden zijn eenige restitutie te doen / dan van het gene dat blijckt noch in wesen ofte ten oirbaer van de selve weeskin-

kinderen bekeert te zijn / ſonder yetwes te reſtitueren over de penningen by den ſelven onprofijtelijck door-geſlagen ende verquiſt.

LVIII.

Ende of yemandt eenighe waren of goederen eenighe jonghe luyden beneden haer jaren zijnde of onder andere Vooghdye ſtaende verkofte / eenighe penninghen leende op finantie of borghe / ende men de betalinghe uyt-ſtelde / tot de ſelve boven hare Jaren ghekomen zijnde uytter Vooghdye ontſlaghen ſullen weſen / ende 't gheldt daer af door-gheſlaghen ende verteert waer in 't gheheel of in 't deel / ſoo ſal die gene die alſulck goedt verkoft heeft of anderſints den ſelven gheborcht heeft / ſulck goedt ende actie verloren hebben / ende ſullen de voorſchreven Perſoonen onder Vooghdye ongheshouden zijn / oock tot haren Jaren ghekomen zijnde reſtitutie vande penningen te doen: het en ware dat de verkofte goederen ofte penninghen daer af gekomen in 't geheel of in 't deel noch in weſen waren / of merckelijck bleeck in heuren oirbaer bekeert te zijn / in welcken gevalle de ſelve alleenlijcken ghehouden ſullen weſen over te gheven 't geen dat in weſen ofte in ſijnen oirbaer bekeert is.

Weeſkinderē boven haer xxv. jaren ongehouden te betalen die warē, goederen, gheleende penningen in haer minder-jarigheydt ghelicht.

LIX.

Alle andere weeſkinderen tot haer xxv[tigh] jaren ghekomen zijnde ſullen aen Weeſ-meeſteren moeten verſoecken van de Camer ontſlaghen / ende tot haer eyghen Vooghdye toe-gelaten te werden. Ende ſullen ſoo langhe verſtaen worden onder Vooghdye te blijven / ende voor de voorſchreven toe-latinge geen verbreemdinghe of verbant van goederen doen / of hem eenigh ſins by eenige contracten of anderſints verbinden moghen / welcke toe-

Hoe Weeſkinderē tot haer xxv. jaren gekomē, ontſlaghen worden.

latinge Weesmeesteren terstont / naer sy daer toe versocht zijn / doen sullen moeten / ten ware henluyden docht 't selve voor den personen als noch niet oirbaerlijcken te zijn / daer van sy in dien ghevalle die vanden Gherechte sullen verwittighen / omme dies aengaende met sommier kennisse van saecken (als nae behooren) geordonneert te worden.

LX.

Hoe ontslagen worden minder jarige dochters huwelickende met personen boven de xxv. jaren.

Gelijck als mede ghelijck versoeck sullen doen moeten die mansperſonen / die boven xxv^tigh jaren oudt zijnde getreden sullen wesen in huwelijck met een vrouw noch beneden haer jaren wesende / voor soo veel sijns huysvrouwen goederen aengaet.

LXI.

Weesen gekomen tot haer jaren, moetẽ haer ontslaginge versoeckẽ.

Ende op dat oock de Weeskamer niet langer en blijve beswaert met de Vooghdye der geenre / die boven haer jaren gekomen zijnde bequaem zijn tot de regieringhe van haer eygen goederen / so sullen de Vooghden met de xxv^tigh jarighe Weesen binnen een jaer nae sy tot den ouderdom van xxv^tigh jaren gekomen sullen wesen / gehouden zijn te compareren ter Weeskamer / ende aldaer den voorschreven Weesmeesteren aen te dienen den ouderdom vande voorsz. Weesen om te mogen letten op de ontslaginge ofte continuatie der voorschreven vooghdye / op peyne van by elcks soo wel Vooghden als xxv^tigh jarighe te verbeuren vijf-en-twintigh guldens.

LXII.

Hoe een yegelic van der Weeskinderen ontslaginge

Ende ten eynde een yeghelijck mach bekent zijn wat persoonen vande vooghdye der Weeskamer ontslaghen zijn of niet / so sal op de Sael voor de Weeskamer gehangen

gen worden een lijſte houdende twee colomnen / inde eene van 't welck gheſtelt ſullen worden de namen der gheenre die beneden haer xxv^tigh jaren zijnde ſullen ontſlagen weſen / ende inde andere colomne die gene die boven de xxv^tigh jaren vande voorſchreven vooghdye ſullen bevrijdet zijn / welcke namen aldaer ſullen blijven hangen de tijdt van een geheel Jaer.

ſal verwittight worden.

Stadts Kinderen.

LXIII.

Voorts alſoo by daghelijckſche experientie bevonden wort / dat oock veel ende verſcheyden meerder-jarige perſoonen niet teghenſtaende heurluyder ouderdom onbequaem zijn / om heurluyder eyghen goederen te adminiſtreren ofte regeeren / ende ſulcks tot bederf niet alleen van hem ſelven / maer oock van Wijf ende Kinderen / ende tot verdriet ende oneer van alle hare vrienden de ſelve goederen onnuttelijck verdoen ende verquiſten. Dat mede ſoodanighe perſoonen in veel ende verſcheyden peincten by minder-jarighe Weeſen ghelеecken worden. Ende mitſdien grootelijcks daer aen ghelegen is / dat dies aengaende mede ordre geſtelt ende opſicht ghenomen werde. Soo wort by deſen geordonneert ende geſtatueert / dat alle over-jarighe perſoonen die bevonden worden hem ſelfs onbehoorlijck te regieren ende haer goeden te verquiſten / ſullen by die vande Gerechte (de ſelve daer op gehoort ofte ontboden zijnde om te hooren ende niet comparerende) openbaerlick met de klocke genomen eñ gheſtelt worden in Stadts voogdye / 't zy ſy daer in bewilligen of niet: de welcke mitſdien weſen ſullen van gelijcke conditie / natuer ende recht gelijck de minderjarige. Ende indien de ſelvige

Luyden van quaden Regimente in Stadts vooghdye te ſtellen.

van de voorschreven stellinghe in vooghdye hem beriepen/ sullen dien niet teghenstaende hen selfs niet mogen verbinden/ noch heur goederen verminderen voor ende al eer by meerder Rechters anders sal zijn geordonneert. Des een yegelijck midts desen verboden wordt met soodanige personen eenigsins te contraheren of te handelen / 't zy in spelen/ leenen/ borghen of andersins / op peyne dat daer over gheen recht gedaen sal worden. Ende sal de jeghendoender verbeuren vier guldens / ende arbitralijcken ghestraft worden. Ende indien yemant daeromme eenige Vooghden in recht betrock/ dien sal antwoordt moghen worden ontseyt ende verbeuren ghelijcke vier guldens.

Symple, malle, uytsinnighe.

LXIV.

Curatele van simpele of uytsinnige personen.

Insghelijcks sullen mede alle uytsinnighe ende diergheliicke personen (die heurlieder sinnen ofte verstant niet ghebruycken / ende midts dien niet ghequalificeert en zijn om haer goederen selfs te regieren) blijven / of gestelt worden in vooghdye ende Curatele / soo langhe ende ter tijdt toe heur ghebreck duyren sal.

Verkiesinghe van Vooghden over dulle, simpele of ghelijcke Stadts kinderen.

LXV.

Verkiesinghe van der selver vooghden.

Ende belangende de verkiesinge van Vooghden over de regieringe van de personen ende goederen van de voorschreven over-jarighe Weesen / item aengaende den eedt van soodanighe Vooghden/ midtsgaders leveringhe van Inventarijs / verbreemdinge van goederen ende diergelijcken / salmen hem reguleren nae de voorgaende keuren ghemaeckt op 't stuck van de Vooghden van de minder-

jarighe/

jarighe / ten ware de over-jarighe of onbequame Weeſen gehouwet waren/ in welcken gevalle twee Vooghden geſtelt ſullen worden/een van ſijn zijde/ende een vande zijde van ſijn huyſvrouwe/ indiẽ de ſake ſulcx vereyſſchende is.

LXVI.

Sonder dat de vrouwe ſal hebben de voogdye van haren Man/ maer ſal wel by den Gherechte of Weeſmeeſteren op 't advijs van de naeſte Vrienden ende Magen geauthoriſeert worden tot de adminiſtratie van de vruchten ende inkomen van de ghemeene goederen als ſy daer toe bequaem zijn. Vrouwen hebben geẽ vooghdye van haer mans.

LXVII.

Welcke over-jarighe perſonen oock niet en ſullen uyt de vooghdye gheraken / dan met kenniſſe van ſaken / ende expres conſent van den Gherechte / ende dat nae ſulcks opentlijck weder mette klocke ſal weſen ghepubliceert / even als ſy te vooren mette klock in vooghdye geſtelt zijn gheweeſt. Hoe over-jarige perſonen weder uyt de vooghdye ontſlaghen worden.

LXVIII.

Sullen niettemin die vande Gherechte den voorſz. perſonen naer ghelegentheyt van ſaken moghen admitteren ende conſenteren de adminiſtratie ende ontfangh van de vruchten van heurlieder goederen / indien daer redenen toe dienen / ſonder nochtans dat ſy-luyden daer deur uyt de Curatele gheſtelt / ofte daer van ontſlagen ſullen worden / ſulcx dat ſy haer goederen ſouden moghen alieneren ofte beſwaren/ ofte oock jaerlijcx meerder dan 't inkomen van 't ſelve Jaer ontfanghen / of eenighe ſchulden mogen maken contrarie of in prejudicie vande interdictie ende publicatie te vooren ghedaen. Overjarige mogen geduerende haer vooghdye gheadmitteert werden tot ontfang van de vruchtẽ harer goederen.

Personen onder Vooghdye staende, en hebben gheen Rechts staet.

LXIX.

Personen onder vooghdye staende en hebben geẽ Rechts staet.

Ghene personen onder vooghdye staende en mogen in Rechte staen noch in 't aenleggen noch in 't verweren/dan by authorisatie eñ assistentie van Voogden ofte ten minsten van eene van hem of andersins indien sy quamen te succumberen/soude 't selve met alle 't gheen daer aen kleeft wesen nul ende als niet gheschiedt.

LXX.

De Vooghden moetẽ der Wees-kinderen recht voorstaẽ of selfs de schade draghen.

Ende of eenighe der onmondighe of ghelijcke personen goederen van yemandt in Recht beklaeght of besproken werden om eenige schulden of saken den voorsz. kinderen aengaende/eñ die Voogden dat met Recht niet en verantwoordẽ/ofte de schulden niet en betaelden (soo verre de kinderen anders soo veel goets hebben) so sullen de Voogden den kinderen dat af-gewonnen goet/of anders hare schade verstooren ende oprechten tot sulcken waerde alst was ten tijde alst uyt-ghewonnen werde.

LXXI.

Een yeghelick ontbodẽ ter weeskamer ghehouden te comparerẽ.

Wanneer eenighe partyen gedaeght zijn om te komen op de Weeskamer / sullen ghehouden wesen te compareren ten geprefigeerden dage ende ure / op de verbeurte van ses stuyvers/voor de tweede reyse van twaelf stuyvers/ende voor de derde reyse/ sullen ter sake van haer onghehoorsaemheyt gegijselt ende in-geleyt worden / ende so sy noch niet gehoorsamen of oock inne ginghen leggen / sullen by den Camerbewaerder eens of twee reysen tot discretie van Weesmeesteren in gijselinge ghesocht / ende daer naer den Schout overghelevert worden / omme by den selven met parate executie te werden gedwongen tot het ghene daer toe

toe ſy verwitlight of ghedaeght zijn gheweeſt. Ende ſullen alle boeten ter Weeſ-kamer vallende / behalven van verſeten gijſelinghe dadelijck inne gewonnen worden by den voorſchreven Camer-bewaerder / nemende tot ſijn behulp een Roedragher / die daer van genieten ſal behoorlijck ſalaris van den ghe-executeerden volgens ſijn Inſtructie. Ende ſullen alle de voorſchreven boeten geappliceert worden ten behoeve van den Schout deſer Stede een derde part / die daer voor ghehouden werdt den Camer-bewaerder te aſſiſteren / ende die twee derde-parten ten behoeve van den Armen.

LXXII.

Soo wanneer eenige queſtien ende gheſchillen voor den Weeſmeeſteren tuſſchen parthyen in ſaken Weeſkinderen of andere perſonen in vooghdye ſtaende of heur goederen aengaende ſullen vallen / ſullen beleydt ende ghetermineert worden ſommarie ende de plano. Alle gheſchillen ter weeſkamer ſommarie te termineren.

Aldus ghedaen gekeurt ende gheſtatueert by Loth Huygens ſoon Gael Schout, Iaſper van Banchem, Willem Corneliſzoon Tybault, Andries Iaſperſz. van Vaſanevelt, Frans Adriaenſzoon van Leeuwen, Amelis van Hogheveen, Mr. Clemens Baerſdorp, Iacob Paets, ende Mr. Iacob van Brouchoven Schepenen, met advijs ende goetduncken van Jan Yſnoutſz vander Neſſe, Mr. Franc duyck de Iode, ende Pieter Arentſzoon Deyman Burghemeeſteren, in 't afweſen van Claes Corneliſzoon van Noort haer mede-broeder, op den xxj. Iulij Anno xvj^{C}. twaelf. Ende is openbaerlick naer voorgaende klocken geſlach ter Poyen van 't Raedthuys voor den volcke af-gheleſen, op den xxviij^{en} Auguſti daer aen volghende.

By my

I. van Swanenburch.

TAFEL,

Dienende tot het jegenwoordige Keur-boeck der Weeſkamer van Leyden.

Als

Voogh-

FINIS.